

2nd Newsletter

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TOKAT
GAZİOSMANPAŞA
UNİVERSİTESİ

DISORA
Association for Education and Social Development

creICTivity projekt – radionice za sudionike i ICT mentore

Sljedeća važna aktivnost u provedbi creICTivity projekta bila je realizacija radionica za sudionike iz ciljane skupine svake partnerske ustanove, kao i za ICT mentore.

Slijede kratki sazeci aktivnosti na radionicama i zapažanja sudionika o metodologiji i nekim drugim aspektima radionice.

No prvo, predstavljamo sažetak našeg zajedničkog istraživanja na temu kreativnosti i potreba ranjivih skupina odraslih osoba u pogledu ICT-a.

Kao prvi korak u projektu istražili smo koncept kreativnosti i kako se ona primjenjuje u obrazovanju odraslih. Rezultati će biti prezentirani kao dio rezultata projekta.

Evo nekoliko glavnih nalaza:

- Kreativnost je sposobnost stvaranja novih veze između postojećih stvari i koncepata te viđenje novih alternativa i rješenja problema.

- Učitelj ili mentor je najvažniji u stvaranju uvjeta za kreativnost u procesu učenja.
- Najvažniji čimbenici povećanja kreativnosti u učenju su:
  - sposobnost izražavanja stavova, prepreka i sl.,
  - sposobnost sukreiranja sadržaja/procesa učenja,
  - sposobnost formuliranja problema prije dolaska do rješenja (definiranje problema može biti čak i važnije od njegovog rješavanja).

Proveli smo i istraživanje o potrebama ranjivih skupina odraslih osoba u pogledu učenja i korištenja ICT-a.

Opet, evo samo nekoliko glavnih točaka:

- Digitalizacija diktira potrebu za učenjem ICT-a, a praktična potreba je najjača motivacija za učenje ICT-a
- Starije osobe kao korisnici ICT-a traže mogućnost da komuniciraju i budu neovisni korisnici ICT-a, često imaju nerealne ideje o ICT-u
- Migranti su demotivirani za učenje jer se osjećaju isključeni iz društva, ICT kao tema je iznimka ako vide praktičnu korist.

- Nezaposleni s niskim ICT vještinama žele učiti ICT kako bi bili zapošljiviji
- Kako bismo zadržali odrasle učenike angažiranim, moraju se prezentirati praktični primjeri te promovirati aktivno sudjelovanje, dijeljenje stavova i ideja.

Radionica sa starijim osobama u Sloveniji

U Sloveniji smo održali radionicu s grupom starijih osoba s nultim ili niskim ICT vještinama. Koristili smo alate i metodologiju koju je unaprijed pripremio dr. Murat Seyfi, naš turski partner. Glavni alat bila nam je mapa empatije stvorena korištenjem design thinking metode („metode dizajnerskog promišljanja“). Cilj je bio koristiti empatiju i staviti se u kožu sudionika radionice kako bismo bolje razumjeli njihove stavove, potrebe, prepreke i očekivanja u vezi s ICT obrazovanjem i korištenjem ICT-a. Ovdje predstavljamo uzorak odgovora koje smo dobili:

- ICT je za njih nešto prema čemu gaje pomiješane osjećaje. Osjećaju strah i poštovanje prema ICT-u, ali i znatiželju i optimizam da im ICT može pomoći kako bi komunicirali s drugima i učili. Oni vide ICT kao prozor u svijet koji ne znaju ispravno otvoriti.
- Njihov optimizam i motivacija za korištenje ICT-a mogu se brzo pretvoriti u frustraciju čak i pri nailaženju na malu prepreku kada ne znaju pronaći @ simbol, no za njih je ta prepreka prevelika da bi je mogli samostalno savladati.
- Njihove ideje o ICT-u često su nerealne jer ne razumiju prednosti i ograničenja ICT-a. Zbog njihovog slabog razumijevanja ICT-a često ne znaju postaviti precizna pitanja i koriste pojmove kao što je „učenje osnova“ bez znanja što oni predstavljaju.
- Starije osobe žele ICT obrazovanje prilagođeno njihovim potrebama i razini razumijevanja. Ono što očekuju od predavača su razumijevanje i strpljenje. Također je jasno da im je potrebano sigurno okruženje za prakticiranje ICT-a, bez straha da će nešto pokvariti ako pritisnu pogrešnu tipku.

Radionica za ICT mentore u Sloveniji

Nakon radionice s grupom starijih osoba, proveli smo radionicu s ICT mentorima, koristeći se istom metodologijom, s ciljem suošćanja sa starijim osobama kao ICT korisnicima.

Mentori su se uglavnom složili s rezultatima prve radionice i dodali neka svoja zapažanja:

- Prioritet u obrazovanju odraslih mora biti interakcija i upoznavanje sudionika.
- Odrasli se mogu suočiti s preprekama u vezi korištenja ICT-a i prije 60. godine, pa čak i u 40-im i to se mora razumijeti i uzeti u obzir u obrazovanju odraslih.

Učilište Magistra | Hrvatska

Radionica s ciljnom skupinom u Glini

U siječnju 2022. održali smo radionicu u Glini u kojoj je sudjelovalo 14 žena, prema definiranoj ciljnoj skupini - prosjek godina je gotovo 42. Žene su nižeg obrazovanja (uglavnom sa završenom osnovnom školom (4), srednjom školom (9), i visokim obrazovanjem (1), koje imaju vrlo malo radnog iskustva te su uglavnom dugotrajno nezaposlene. Većini sudionica potrebna su osnovna ICT znanja. Većina ih je samostalno postigla ono što znaju, kako smo čuli na radionici – one su samouke. Mnoge nemaju potrebu ili motivaciju za učenje o složenim ICT rješenjima. S druge strane, mali broj sudionica izrazilo je želju za učenjem o:

- mobilnim aplikacijama povezanim sa zabavom i slobodnim vremenom
- softveru za nadzor i kontrolu sadržaja koji gledaju njihova djeca.

Problemi i motivacija sudionica o ICT-u su:

- Nedostatak opreme

Mnoge sudionice nemaju osnovnu računalnu opremu osim mobitela - nikada je nisu imale ili su ju imale, ali je uništena u potresu. Neke su je koristile u radnom okruženju.

- Razina motivacije varira ovisno o dobi.

Mlađe sudionice su otvorenije i znatiželjnije prema učenju novih ICT vještina. Nešto starije sudionice žele naučiti samo ono što misle da ima svrhu u njihovim životima, što im može biti važno u nekom segmentu života, što će im osigurati bolji posao, bolje plaćen posao, dodatni prihod i sl. Možemo reći da se sve to više odnosi na vanjsku motivaciju, dok je unutarnja motivacija donekle potisnuta.

Radionica s mentorima u Zagrebu

U svibnju 2022. proveli smo radionicu s ICT mentorima. Naši mentorи pokušali su pronaći inovativne načine kako bi razumijeli s kojim problemima se susreću odrasle osobe s niskim ICT znanjem, posebno - kako odrasle naučiti ICT bez stresa. Rezultati su sljedeći nalazi:

- Učenje bi po mogućnosti trebalo biti kroz rad
- Uključiti grupni rad i planove za pojedinačni rad
- Prilikom organiziranja grupnog rada, sudionici trebaju raditi s vršnjacima koji su na sličnom nivou znanja ICT-a
- Atmosfera treba biti opuštena i sa što manje stresa, čak i zaigrana
- Predavači bi trebali poticati sudionike da hrabro pokušaju i rade greške, podsjetiti ih da su u sigurnom prostoru za raditi pogreške
- Projekt treba biti osmišljen na način da omogućuje sudionicima da rade u svojem vremenu i tempu
- Treba poticati dijeljenje osobnih priča o neuspjehu i uspjehu.

U ulozi predavača tijekom procesa učenja, mentori su se složili da je najvažnija uloga moralna podrška i održavanje motivacije sudionika kako bi nastavili učiti. Znatiželja i samovođeno učenje su vještine i osobine koje se kod odraslih mogu poticati i one im mogu pomoći im da postanu cjeloživotni učenici.

Neotalentway S. L. | Španjolska

Projekt CreICTivity bio je ugodno iskustvo učenja u svrhu korištenja kreativnosti u obrazovanju osoba s niskim digitalnim kompetencijama. U ovom slučaju, ljudi koji su sudjelovali u projektu došli su iz ruralnih područja, tako da nisu imali vještine korištenja ICT-a. Isto tako, sudjelovalo je dvoje mentora i oni su bili zaduženi za podršku u skladu sa potrebama.

Što se tiče polaznika, bilo je ukupno 13 osoba. Promatrana je motivacija za razvoj vještina korištenja ICT-a i najvažniji razlozi su učinak na poslu, pristup informacijama i prenošenje stičenih vještina na druga područja. Kao glavne poteškoće, polaznici su komentirali da su imali poteškoća pristupiti edukaciji zbog razumijevanja i probleme sa pristupom uređajima.

Što se tiče predavača, sudjelovale su 2 osobe s iskustvom u podučavanju digitalnih kompetencija. Promatrajući odgovore sudionika, praktični rad i usmjeravanje u procesu isticali su se među potrebama. U odnosu na poteškoće, uočeni su problemi u pristupu informacijama. Međutim, iskazana je motivacija za učenje novih vještina.

Iz odgovora sudionika i predavača na susretanje s poteškoćama, napravljeno je mnoštvo preporuka među kojima su korištenje praktičnih znanja unutar edukacije, stvaranje praktičnih vodiča koji omogućuju sudionicima podršku i stvaranje ispravne raspodjele rasporeda da budu dostupni.

NAVICULA.M | Poljska

Radionica za ciljnu skupinu

Na našoj radionici zbog COVID-19 bilo je 6 sudionika. Troje od njih imalo je vrlo osnovne ICT vještine i iskustvo. Sve sudionice bile su žene.

Naša ciljna skupina bile su osobe iz udomiteljskih obitelji, nezaposlene osobe, osobe sa srednjoškolskim obrazovanjem.

Prikazat ćemo podatke prikupljene izravno iz mape empatije i dodati općenita zapažanja prikupljena tijekom radionice. Korak po korak, sažet ćemo potrebe naše ciljne skupine.

Iako je naša grupa bila sastavljena od relativno mladih ljudi, problemi s korištenjem ICT-a počinju na toj razini. Kao predavači, trebali bismo biti svjesni da problemi s korištenjem i razumijevanjem računalnih alata počinju mnogo ranije, pogotovo jer se mlađi usredotoče na aplikacije za zabavu i društvene mreže te rijetko ili uopće ne koriste aplikacije za stjecanje znanja ili kreativno učenje, kao što su edukativne igre. Nedostatak vještina i hrabrosti za učenje je posebno prisutno kod odraslih koji su imali posao koji nije zahtijevao korištenje ICT-a.

Sudionici su izjavili da ne koriste ICT ili ga koriste samo rijetko. Čak je bila izjava da je ICT nepoznat, apstraktan pojam. Nisu mogli definirati što je to točno i na što se odnosi. Njihova očekivanja korištenja ICT-a su često pogrešna jer ne znaju što ICT zaista može ponuditi.

Zapravo, kada se postavi precizno pitanje o određenoj aplikaciji, onda ju oni mogu definirati i reći čemu služi, ali što je opći koncept ICT-a, ne mogu. Kada se spominju aplikacije koje su također dio ICT-a, kao što su TikTok, Messenger, Instagram i Facebook, točno ih definiraju i objašnjavaju za što se koriste, no aplikacije kao što su Zoom, Google Meet i drugi, budu problematični.

Tek nakon nastave, sudionici su shvatili da su ICT alati za komunikaciju, učenje i zabavu.

Sudionicima nije problem poslati e-mailove, rade to gotovo svaki dan. Međutim, oni ne znaju koristiti npr. external memory drives (vanjski memorijski disk) ili cloud (oblak) ili prijenos velikih softverskih datoteka kao što su WeTransfer ili MyAirBrigde.

Ono što naši sudionici smatraju korisnim u svojoj svakodnevničkoj je prije svega brz kontakt s drugima, više od svega s voljenima, objavljanje videa i fotografija, brzo komuniciranje putem izravnih poruka, označavanje sebe na određenim mjestima. Također, koriste mobilne aplikacije za plaćanje u trgovinama ili skupljanje bodova u programima vjernosti, što im daje prednosti kod kupnje roba i usluga.

Prema našoj skupini, ICT se uglavnom koristi kao alat za zabavu, ne traže dublje sadržaje, ne koriste knjižnične resurse, portale znanja niti pronalaze relevantne informacije.

Mentorske radionice

Mentorskoj radionici su prisustvovale dvije osobe. Naši predavači istaknuli su nekoliko aspekata.

Prvo, jezik koji koriste ICT treneri mora biti jednostavan i razumljiv sudionicima. Englesku terminologiju treba koristiti što je moguće manje, a ako to u nekim slučajevima nije moguće, treba ju temeljito raspraviti i objasniti.

Još jedna važna stavka je usredotočiti se na praktičnost oblika prijenosa znanja i na razvoj specifičnih vještina potrebnih ciljnoj skupini. Predavač mora pratiti tempo grupe, njihove potrebe i također ukazati na nove mogućnosti. Upute za igre, vježbe ili druge praktične zadatke, moraju se prenijeti na jednostavan, neakademski jezik.

INIBIA | Njemačka

Radionica sa migrantima starije životne dobi

28. studenog i 1. prosinca 2022. Dieter Schulze iz INIBIA EEIG u suradnji sa strukovnom školom, Werkstatt-Berufskolleg u Unni, proveo je radionicu s grupom izbjeglica starije životne dobi iz Sirije. U prvom koraku sudionici su bili informirani o crelCTivity projektu i zajedno su poduzeli prve korake prema jačanju svojih ICT vještina. Stariji izbjeglice, od 55 do 60 godina, svi su izvijestili da je njihovo poznavanje cijelog ICT područja bilo vrlo nisko i da bi željeli moći bolje svladati metode. Zajedno sa svojom učiteljicom Sevgican Sensoy, svi sudionici su razvili osjećaj kako je teško, na primjer, koristiti online usluge javnih vlasti u stranoj državi i moći raditi s njima na stranom jeziku. Postojeći jezični problemi sjedinjeni su s nedostatkom ICT vještina. Vrlo intenzivan odnos između predavačice gospođe Sensoy i sudionika bio je od velike pomoći.

S jedne strane, tu je poštovanje prema ICT-u, engleskim izrazima i obrascima koje često trebaju ispuniti sa intenzivnom podrškom svojih učitelja.

Njihov naizgled vanjski optimizam prikriva strahove i oprez pri korištenju i implementaciji osnovnih elemenata komunikacije.

Starije izbjeglice žele ostati u kontaktu sa svojom obitelji kod kuće, koristiti online usluge u Njemačkoj, ali se ponekad boje isprobati ih i primijeniti.

Buduća predavačica ili mentorica, gospođa Sensoy naglašava da razgovor i individualna podrška sudionicima će biti nužan preduvjet za uspjeh nadolazećih tečajeva.

Budući učenici već se raduju smanjenju nesigurnosti u vladanju s ICT-om i posljedično da će vješto s njima baratati.

Radionica s mentorima

Razdoblje između jesenskih praznika i Božića je tradicionalno vrijeme kada predavači razmatraju nove impulse na temelju prvih mjeseci u novoj školskoj godini i počinju planirati za drugo polugodište školske godine.

U projektu crelCTivity mentori za starije migrante su također bili usklađeni sa svojom funkcijom u podučavanju različitih modula 7. studenog u sklopu nekoliko podprojekata.

S obzirom da prijateljski Werkstatt-Berufskolleg, već puno radi sa sličnim modulima učenja, pripreme su pale na plodno tlo.

Tokat Gaziosmanpasa University | Turska

Predradioničko učenje

Susret mentora i predavača održan je 15. ožujka 2022. putem Zoom-a. Na sastanku se razgovaralo o temama: problemi na koje se naišlo tijekom sastanaka, motivacija sudionika i demografskim karakteristikama ciljne skupine. Tijekom radionica, došlo se do razumijevanja da su u pogledu ICT edukacije očekivanja i strahovi osoba starijih od 60 godina razlikuju od očekivanja i strahova osoba starijih od 40 godina te je odlučeno da ICT edukacija treba uzeti u obzir različite karakteristike ciljne grupe kao što je demografija. Nadalje, utvrđeno je da bi predavači trebali nastaviti s procesom utvrđivanja najvažnijih prioriteta sudionika.

Uočeno je da su tijekom radionica predavači usmjereni na prikupljanje informacija. Međutim, prioritet u obrazovanju odraslih mora biti interakcija sa sudionicima i njihovo upoznavanje.

Stoga su pripremljene "upute" za predavače. Ovim se uputama želi učiniti radionice učinkovitijima i preporuka je da predavači uzmu u obzir sljedeće stavke tijekom organiziranja svojih radionica.

UPUTE ZA PREDAVAČE

- Imajte na umu da je ovo program obrazovanja odraslih. Posebno se usredotočite na karakteristike obrazovanja odraslih.
- Obavezno pripremite izvješće nakon radionice. Utvrdite teme koje vam privuku pažnju.
- Posebno je teško raditi s ljudima iznad 60 godina. Stoga navedite primjere o za njih važnim temama za tijekom edukacije. Npr. plaćanje računa putem internet bankarstva ili slanje fotografija svojoj djeci putem WhatsAppa.
- Koristite metode samousmjerena učenja za ljude od 20-40 godina.
- Usredotočite se na otkrivanje iskustava sudionika u dobi od 40-60 godina.
- Potaknite ih na predlaganje rješenja za svoje probleme i potrebe.

Jedna od stavki u uputama bila je priprema izvještaja nakon radionice, u kojem bi predavači znosili svoja iskustva o radionici. Edukatori su svoja izvješća pripremili po sljedećim stavkama.

- Identificirati potrebe sudionika o ICT-u s obzirom na podatke prikupljene iz mape empatije.

- Identificirati probleme i motivaciju sudionika o ICT-u s obzirom na prikupljene podatke.
- Koja su predložena rješenja za probleme u vezi s ICT-om s kojima su se susretali sudionici i predavači tijekom radionica?

ŠIRENJE AKTIVNOSTI

Sveučilišta, kao visokoškolske ustanove, imaju neke obveze prema lokalnim ljudima u regiji, kao i obvezu provođenja obrazovanja i istraživanja. Stoga moraju biti u bliskoj suradnji s državnim institucijama i neprofitnim organizacijama u svojoj regiji. Ovaj će projekt omogućiti sveučilištu TOGÜ da ojača svoju komunikaciju s institucijama kao što su domovi za starije i nemoćne, bolnice i rehabilitacijski centri. S ovim projektom, TOGÜ će doprinijeti regiji i lokalnom stanovništvu u regiji, ispuniti svoju socijalnu odgovornost prema društvu i promicati dijalog između akademskog svijeta i društva.

Kako bi se proširio projekt, održana su 3 javna sastanka. Prvi je bio u domu za starije i nemoćne. Na ovom sastanku objasnjene su dobrotivi projekta za starije osobe te je nadležnim u domovima rečeno da će im biti pružena potrebna podrška ukoliko žele provesti ovaj projekt.

Drugi susret održan je sa grupom starijih osoba koje žive u gradu. Na ovom sastanku spomenute su namjere i ciljevi projekta.

Treći susret održan je s mladima. Namjera je bila doprijeti do starijih ljudi preko mladih.